

Stortingets næringskomité

Oslo, 28.04.2026

Høringssvar- representantforslag om mineralnæringen

Naturvernforbundet takker for muligheten til å komme med innspill til Dokument 8:183 S (2025-2026), Representantforslag om å øke verdiskaping og gjenvinning i mineralnæringen, og Dokument 8:186 S (2025-2026), Representantforslag om å realisere Fensfeltet og mer mineralnæring i Norge.

Dokument 8:183 S (2025-2026) - Representantforslag om å øke verdiskaping og gjenvinning i mineralnæringen

Naturvernforbundet er enig med forslagsstillerne om at gjenbruk og resirkulering av mineraler og kritiske råmaterialer må prioriteres og alltid er å foretrekke framfor ny mineralutvinning.

Vi mener derfor at næringskomiteen bør innstille på å vedta forslag 1 og 2.

Vi er derimot kritiske til forslag 4 om at regjeringen skal “arbeide for en rask innlemmelse av [EUs forordning om kritiske råmaterialer] i EØS-avtalen senest innen utgangen av 2026”, og oppfordrer komiteen til å ikke innstille på dette forslaget. Selv om det er bra at forordningen stiller krav til gjenvinning av mineraler, er Naturvernforbundet kritiske til den raske saksbehandlingen som forordningen legger opp til. Konsekvensene av forordningen er fortsatt usikre siden den først ble innført i 2024. Vi mener at en innføring av EU-forordningen gir en betydelig risiko for negative miljøkonsekvenser, svekket lokaldemokrati og redusert hensyn til urfolks rettigheter, og at det derfor er uklokt å innlemme forordningen i EØS-avtalen nå.

Vi mener derfor at næringskomiteen bør forkaste forslag 4.

Dokument 8:186 S (2025-2026) - Representantforslag om å realisere Fensfeltet og mer mineralnæring i Norge

Naturvernforbundet er sterkt uenige med forslagsstillerne om rask implementering av EUs forordning om kritiske råmaterialer i EØS-avtalen, og deres ønske om å anvende hurtigspor i saken om Fensfeltet. Det er betydelig risiko for at en raskere saksbehandling vil kunne føre til en nedprioritering av hensyn til miljø, urfolk og andre næringer, og det ukjent hva slags konsekvenser dette vil kunne få for natur og urfolks rettigheter.

Prosesen for å bestemme område for prosessanlegg og deponi ved Fensfeltet er nettopp et eksempel på at hastverk er en dårlig idé. Mangel på helhetlige og grundige utredninger i en tidlig fase har ført til at prosessen trolig vil ende opp med å ta lenger tid enn det som hadde vært tilfellet hvis slike utredninger hadde blitt gjort fra start. Det mangler fortsatt at alle relevante lokaliseringer er utredet til samme nivå før beslutning kan fattes. Naturvernforbundet er også bekymret for at den slurvete prosessen kan ende opp med å ødelegge internasjonalt viktige naturverdier.

Vi mener derfor næringskomiteen bør forkaste forslag 1, 2 og 6.

Når det er sagt, vurderer vi at prosjektet ved Fensfeltet i utgangspunktet har potensial for et lavere konfliktnivå enn andre igangsatte og planlagte gruveprosjekter. Det skyldes både at det er snakk om mineraler som Norge og Europa faktisk trenger, og at det kan være muligheter for mer framtidsrettede og ansvarlige løsninger enn andre norske gruveprosjekter har. Derfor vil vi fremme et nytt forslag til vedtak:

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at utviklingen av Fensfeltet benyttes som et pilotprosjekt for praktisk utprøving av arealnøytralitet i store industriprosjekter av nasjonal betydning, herunder ved å vurdere løsninger på tvers av kommunegrenser for å redusere samlede natur- og arealkonsekvenser.

Forslaget til vedtak fremmes omforent med Bellona og WWF Verdens Naturfond. Det vises til de øvrige aktørenes skriftlige høringssvar i saken.

Med vennlig hilsen,

Truls Gulowsen, leder i Naturvernforbundet